

УДК 616-053.2-08(061.3)

РЕЗОЛЮЦІЯ

Науково-практичної конференції з міжнародною участю

«Актуальні питання педіатрії. Міждисциплінарний підхід у лікуванні та реабілітації дітей»

(23–24 березня 2017 року, м. Київ)

23–24 березня 2017 року в Національній медичній академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика відбулася науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання педіатрії. Міждисциплінарний підхід в лікуванні та реабілітації дітей». У роботі конференції взяли участь понад 350 практикуючих лікарів за спеціальностями «Педіатрія», «Загальна практика – сімейна медицина», «Дитяча неврологія», «Дитяча психіатрія», «Дитячі інфекційні хвороби», «Дитяча імунологія», «Дитяча отоларингологія» та ін.

Із вітальним словом до учасників конференції звернулася проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи НМАПО імені П.Л. Шупика Р.О. Моїсеєнко. Однією з центральних була доповідь Р.О. Моїсеєнко, В.Ю. Мартинюк, А.В. Терещенко «Діти з обмеженнями життєдіяльності: питання соціальної педіатрії». Авторами представлена динаміка захворюваності та поширеності хвороб серед дітей 0–17 років в Україні за 2011–2015 рр., а також показники інвалідності дітей до 17 років включно в Україні на 10 тис. відповідного населення. Висвітлена медична та соціальна модель індивідуального лікування та інтеграції дітей у суспільстві. Наведена міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності і здоров'я, яка передбачає можливість об'єднання як медичної, так і соціальної моделі. Названі реабілітаційні заклади та установи в Україні, показана роль Центрів раннього втручання (0–3 роки), медико-соціальної, трудової реабілітації. Особливий інтерес викликала схема надання паліативної допомоги дітям, нормативно-правове забезпечення сталої державної політики щодо рідкісних (орфанних) захворювань, збільшення фінансування з держбюджету ліків та продуктів харчування для них. Висвітлені принципи розбудови паліативної допомоги дітям, трирівнева її градація, мультидис-

циплінарний характер. Показані нормативно-правові акти щодо встановлення інвалідності дітей та неврологічної їм допомоги. Делегатів конференції зацікавило повідомлення про роботу нового центру реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи в м. Києві.

Учасники науково-практичної конференції зазначили, що одним із головних завдань державної політики в охороні здоров'я матері і дитини є здійснення зобов'язань, взятих Україною на виконання завдань Генеральної Асамблеї ООН, Конвенції ООН про права дитини: право на життя, захист та охорону здоров'я; фінансове забезпечення державних програм, спрямованих на охорону материнства та дитинства; виконання програми імунопрофілактики дітей; боротьба з ВІЛ/СНІДом, туберкульозом; покращення антенатальної та перинатальної допомоги; профілактика соціального сирітства; зменшення інвалідності; медико-соціальна допомога дітям з особливими потребами, у тому числі із зони АТО, тощо.

Делегати конференції задоволено сприйняли постанову Кабінету Міністрів України №53 від 1 лютого 2017 року щодо відновлення спеціальності «Педіатрія» (позиція «22 Охорони здоров'я», 228).

Особливе значення у сучасному світі набувають нутритивно-асоційовані захворювання, до числа яких можна віднести ожиріння, метаболічний синдром, артеріальну гіпертензію, анемію, зоб, порушення холестеринового обміну та інші. Цій тематиці присвятили свої доповіді професор Йоханес Хорн (Німеччина), завідувач кафедри педіатрії №2 проф. В.В. Бережний, завідувач кафедри педіатрії № 4 НМУ імені О.О. Богомольця, академік НАМНУ, проф. В.Г. Майданник та співавт., завідувач кафедри педіатрії № 2 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, чл.-кор. НАМН України, д.мед.н., проф. О.П. Волосовець та співавт., завідувач кафедри амбулатор-

ної педіатрії з курсом неонатології Запорізької медичної академії післядипломної освіти, д.мед.н., проф. Л.С. Овчаренко та співавт., професор кафедри педіатрії № 2 НМАПО імені П.Л. Шупика, д.мед.н., проф. М.Є. Мащенко та інші доповідачі.

Серед дітей старшого віку найбільш поширеними залишаються захворювання респіраторного тракту. Питання раціональної терапії ГРЗ у дітей обговорювали головний спеціаліст МОЗ України зі спеціальності «Дитяча імунологія» проф. Л.І. Чернишова та співавт., завідувач кафедри факультетської педіатрії з курсом медичної генетики Дніпропетровської державної медичної академії, д.мед.н., проф. О.Є. Абатуров, завідувач кафедри педіатрії ФПО Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, д.мед.н., проф. Н.В. Банадига та інші доповідачі.

Особлива увага на конференції була приділена висвітленню питань епідеміології, перебігу та лікуванню таких соціально значущих інфекцій, як туберкульоз (О.І. Белогорцева, ДУ «Національний інститут фізіатрії і пульмонології імені Ф.Г. Яновського» НАМН України; Н.С. Колісник, Дніпропетровський ДЗ «Дніпропетровська медична академія»), ВІЛ/СНІД (завідувач кафедри дитячих інфекційних хвороб та дитячої імунології НМАПО імені П.Л. Шупика, д.мед.н. А.П. Волоха), грип (завідувач кафедри дитячих інфекційних хвороб НМУ імені О.О. Богомольця, головний спеціаліст МОЗ зі спеціальності «Дитячі інфекційні хвороби», проф. С.О. Крамарьов; завідувач кафедри інфекційних хвороб НМАПО імені П.Л. Шупика, д.мед.н., проф. О.К. Дуда; О.В. Конакова та співавт., Запорізький державний медичний університет).

Питання дитячої гастроентерології, корекції кишкової мікробіоти були висвітлені у доповідях проф. В.В. Бережного та співавт. (НМАПО імені П.Л. Шупика), проф. Т.О. Крючко та співавт. (Українська медична стоматологічна академія), проф. В.Д. Лукашука (НМУ імені О.О. Богомольця).

Особливий інтерес аудиторії викликали мультидисциплінарні доповіді, які торкалися питань харчування передчасно народжених дітей (проф. Є.Є. Шунько та співавт., НМАПО імені П.Л. Шупика), дитячої алергології (проф. О.М. Охотнікова, НМАПО імені П.Л. Шупика), інфекційних хвороб та імунології (доц. Ю.С. Степановський та співавт., НМАПО імені П.Л. Шупика), дитячої ендокринології (Ю.В. Гавриленко, НМАПО імені П.Л. Шупика), дитячої отоларингології (проф. А.Л. Косаківський, НМАПО імені П.Л. Шупика), дитячої хірургії (проф. В.І. Рибальченко, проф. П.С. Русак, НМАПО імені П.Л. Шупика) та ін.

У роботі науково-практичної конференції взяли участь проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи НМАПО імені П.Л. Шупика, д.мед., проф. Р.О. Моїсеєнко, завідувач кафедри дитячої неврології та медико-соціальної реабілітації НМАПО імені П.Л. Шупика В.Ю. Мартинюк, доценти кафедри дитячої неврології та медико-соціальної реабілітації НМАПО імені П.Л. Шупика Л.О. Панасюк, Т.В. Коноплянко, В.О. Свистільник. Доповіді були посвячені питанням соціальної педіатрії та паліативної допомоги дітям, сучасним поглядам діагностики та лікування епілепсії у дітей.

Як зазначає професор Р.О. Моїсеєнко, в Україні недосконала система паліативного догляду за дітьми: допомога надається в лікувальних установах за профілем захворювання дитини медиками, які не мають достатніх навичок і умов для надання паліативної допомоги. Амбулаторна допомога надається лікарями загальної практики, які не мають спеціальної підготовки для консультування пацієнта і його родини з паліативної допомоги. Значну частину допомоги надають будинки-інтернати для дітей-інвалідів. Однак у них відсутній підготовлений для надання паліативної допомоги дітям медичний та інший персонал.

На даний час нормативна база організації паліативної допомоги дітям відсутня. МОЗ України проводиться робота щодо внесення змін з педіатричних аспектів паліативної допомоги до наказу МОЗ України від 21.01.2013 № 41 «Про організацію паліативної допомоги в Україні», ведеться робота з опрацювання засад надання паліативної допомоги, як дорослим так і дітям, а також знеболення при хронічному больовому синдромі робочою групою, створеною згідно з наказом МОЗ України від 12.05.2016 № 437 «Про затвердження персонального складу мультидисциплінарних робочих груп з розробки медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини у 2016 році».

Досвід країн, що розбудовують паліативну допомогу дітям, вказує на те, що особливістю паліативної допомоги є різноманітність орга-

нізаційних моделей, які можуть бути розділені на:

1) універсальні (центри первинної медико-санітарної допомоги, поліклініка, швидка допомога, лікарні загального профілю, фахівцям яких достатньо мати базові знання з питань паліативної допомоги);

2) основні (центри/відділення, ліжка дитячої паліативної допомоги, програми паліативної допомоги вдома, респіси, програми горювання);

3) спеціалізовані відділення, лікарні за профілем патології.

Створення регіональних Центрів паліативної допомоги дітям з виїзними бригадами в Україні обумовлено структурою захворюваності, інвалідності та смертності дітей. У цілому 0,1% дітей України потребують паліативної допомоги, насамперед амбулаторної, з впровадженням паліативного підходу в усі ланки охорони здоров'я.

Вивчення ситуації щодо розвитку паліативної допомоги дітям в країні виявило також нагальну необхідність у:

— вивченні потреби у паліативній допомозі дітям в країні;

— прийнятті внесеного II Національним Конгресом паліативної допомоги проекту Розпорядження Кабінету Міністрів України «Стратегії розвитку паліативної допомоги на 2016–2025 роки» з планом виконання, який повинен включати окремі заходи з розвитку паліативної допомоги дітям;

— розробці та прийнятті відомчих нормативних актів, що затверджують порядок надання паліативної допомоги дітям;

— реформуванні існуючих будинків дитини та дитячих інтернатів системи Мінсоцполітики для дітей з інвалідністю у напрямку впровадження паліативної підтримки для певних груп дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування, мінімізації тривалої їх госпіталізації у лікарні і реалізації права на навчання, повноцінного розвитку, життя без душевних і фізичних страждань;

— створенні модельного Центру паліативної допомоги дітям у м. Києві для подальшого поширення досвіду на територію України;

— розвитку мережі центрів паліативної допомоги дітям не менше, ніж по одному в регіоні;

— підтримці існуючих відділень паліативної допомоги дітям;

— залученні громадськості, фондів, проєктів міжнародної технічної допомоги до розбудови системи паліативної допомоги дітям.

Традиційно велика увага під час роботи конференції приділялася питанням дитячої кардіоревматології. На пленарних засіданнях були обговорені питання коморбідних станів у дітей із ревматичними захворюваннями (проф. Л.Ф. Богмат, ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України», м. Харків); сімейної гіперхолестеринемії у дитячій практиці (О.І. Мігченко, ДУ АНЦ «Інститут кардіології імені академіка М.Д. Стражеска НАМН України»), вторинних кардіоміопатій у дітей раннього віку (проф. Н.І. Токарчук, Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова); вторинних кардіоміопатій у дітей (проф. В.В. Бережний, проф. Т.В. Марушко та ін., НМАПО імені П.Л. Шупика); помилок у лікуванні суглобового синдрому (проф. Л.І. Омельченко та співавт., ДУ «ІПАГ НАМН України»).

Завершилася конференція майстер-класом «Диференційна діагностика артропатій у дітей» від співробітників кафедри педіатрії №2 НМАПО імені П.Л. Шупика (проф. В.В. Бережний, проф. Т.В. Марушко, доц. Н.П. Гляделова, ас. О.Б. Герман), який був проведений у межах виконання бюджетно-фінансованої прикладної НДР кафедри педіатрії № 2 НМАПО імені П.Л. Шупика «Оптимізація діагностики та удосконалення лікування ювенільних артритів» (реєстраційний номер 0115U002152).

У підсумку було проведено обговорення найактуальніших питань, що були заслухані протягом двох робочих днів, та прийнято Резолюцію Конференції.

Учасники науково-практичної конференції вважають за необхідне звернутися до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства охорони здоров'я України, Національної академії медичних наук України щодо:

- збереження та посилення системи до- та післядипломного навчання лікарів-педіатрів та лікарів-спеціалістів з педіатричних спеціальностей;
- проведення реформи зі скорочення лікарських спеціальностей виключно із залученням та врахуванням думки профільних лікарських асоціацій та громадськості з метою усунення можливих негативних наслідків;

- збереження дитячої неврологічної служби в структурі МОЗ України як окремої спеціальності;
- порушення перед Кабінетом Міністрів України клопотання щодо розробки проекту Закону України «Про Загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на період до 2026 року»»;
- забезпечення завершення будівництва нового корпусу Національної дитячої спеціалізованої лікарні «ОХМАТДИТ»;
- здійснення заходів щодо забезпечення виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 р. № 1303 «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань», зокрема передбачити окрему бюджетну програму щодо забезпечення дітей з інвалідністю, яка пов'язана з епілепсією, протиепілептичними препаратами, а також бюджетну програму «Реабілітаційне обладнання для Центрів медико-соціальної реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи»;
- виконання статті 1 Закону України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» і пункту 20 Порядку встановлення лікарсько-консультативними комісіями інвалідності дітям, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2013 р. № 917, і затвердження наказу МОЗ України «Про затвердження Переліку захворювань та патологічних станів, що дають право на встановлення інвалідності дітям»;
- розгляду пропозиції при формуванні бюджетів охорони здоров'я всіх рівнів передбачити фінансування служби охорони материнства і дитинства в обсягах не менше 35% від консолідованого місцевого бюджету охорони здоров'я;
- вжиття заходів з організації та розширення вітчизняного виробництва сучасних ліків та вакцин для дітей;
- створення умов і вжиття заходів щодо розширення мережі закладів (підрозділів), які надають комплексну реабілітаційну допомогу дітям різного віку, починаючи з Кабінетів катамнезу у системі охорони здоров'я та у рамках децентралізації регіональної політики створення з урахуванням цілей Центрів раннього втручання із бюджетів соцзабезпечення та освіти;
- вжиття заходів з удосконалення організації та технологічного забезпечення реалізації сучасних технологій пренатальної діагностики;
- продовження реорганізації мережі будинків дитини у Реабілітаційні центри відкритого типу, респіси для дітей з інвалідністю;
- продовження роботи з удосконалення системи вакцинопрофілактики інфекційних хвороб у дітей шляхом розширення Національного календаря профілактичних щеплень за рахунок введення вакцинації проти інфекцій, спричинених пневмококком, менінгококком, ротавірусом, папіломавірусом, вірусом вітряної віспи, вірусом гепатиту А, вірусом грипу;
- продовження розробки та затвердження клінічних настанов та протоколів надання медичної допомоги дітям;
- затвердження наказом МОЗ та Мінсоцполітики України переходу на проведення медико-соціальної експертизи на основі Міжнародної класифікації функціонування обмежень життєдіяльності та здоров'я (схвалена 54-ю сесією ВООЗ, травень 2001 р.) зі змінами 2007 року щодо дітей;

- розробки і затвердження алгоритмів надання допомоги дітям, які постраждали внаслідок військового конфлікту;
- створення модельного Центру паліативної допомоги дітям у м. Києві для подальшого поширення досвіду на територію України;
- розвитку мережі центрів паліативної допомоги дітям не менше, як один в регіоні;
- розробки програми викладання соціальної педіатрії на до- і післядипломному етапах педіатричного освіти, у тому числі на робочих місцях у центрах медико-соціальної реабілітації;
- пропаганди у засобах масової інформації питань формування у дітей та молоді стійких стереотипів щодо здорового способу життя, у тому числі статевого виховання та відповідального батьківства;
- широкого впровадження сучасних принципів харчування дітей усіх вікових груп, у тому числі раннього віку, сприяння поширенню практики грудного вигодовування, активізації роботи з відновлення системи харчування дітей у закладах освіти;
- усілякого сприяння розширенню фундаментальних і прикладних досліджень з клінічної та профілактичної педіатрії;
- подальшого проведення національних семінарів «Проблемні питання профілактики, лікування та реабілітації інфекційних та соматичних захворювань» та «Медико-соціальна реабілітація дітей з особливими потребами та паліативна допомога» у виїзному режимі та у форматі телемосту;
- забезпечити впровадження міждисциплінарного підходу в лікуванні та реабілітації дітей.

Резолюція має рекомендаційний характер.

Матеріали конференції будуть опубліковані в журналах «Современная педиатрия» та «Міжнародний журнал «Реабілітація та паліативна медицина».

ВНИМАНИЕ!

Подписку (с курьерской доставкой) можно оформить на сайте подписного агентства «АС-Медиа» **web: www.smartpress.com.ua**/ или по тел. 044-353-88-16, 044-500-05-06 — отдел продаж.
Подписной индекс журнала «СОВРЕМЕННАЯ ПЕДИАТРИЯ» — **09850**